

dre punkter, den huruvida ungdom skulle taga skada till sin moraliska och flickorna dessutom till sin fysiska helse genom att undervisas i samme skola och följa med samma lärokurser. Det är naturligtvis endast framtiden förunnadt att gifva på dessa frågor ett svar, som af båda parterna måste gillas.

Svårare blir det deremot att vinna enighet uti en tredje punkt, der de olika meningarna dikteras af en från hvarandra helt och hållet skild verdsåskådning. Jag menar det påstående af motståndarne, att förberedelseläroverken för universitetet vore till för att uppfostra tjenstemän, att qvinnorna icke skola blifva tjenstemän och att de följaktligen icke få njuta undervisning tillsammans med männen. Härtill hafva reformens målsmän svarat med att påminna motståndarne om, hvad dessa samma förut sjelfva velat framhålla, det nemligen, att förberedelseläroverken till universitetet ingalunda äro till för att utbilda åt nationen tjenstemän, för att tjena byråkratin, utan för att meddela allmän medborgerlig bildning, någonting som qvinnan är berättigad till likaså väl som mannen, och hvarigenom hon tjennar nationen likasom han. Dessutom yrka vi icke heller på, — ja önska det icke ens — att nuvarande gosslyceer i en handvänding skola omorganiseras till samskolor, utan hvad vi nu begära är, att ett antal samskolor må underhållas.

Att frågan skulle blifva en landtdagsfråga redan denna gång, var för öfrigt oväntadt, äfven för samskolevännernas sida. Det hände sig nemligen, att allmänna besvärskottet uti sitt till ständerna inlemnade allmänna skolbetänkande hade en kläm, der det föreslår, att ständerne ville petitionera derom, att äfven flickor finge intagas uti två- o. fyrrklassiga elementarskolor i sådana städer 1:o der det icke finnes flickskolor (pigeskolor) och för 2:o derom, att kejserliga kungörelsen af 1884, som angår subvention åt privatskolor, måtte ändras derhän, att äfven samskolorna kunde komma i åtnjutande af statsbidrag.

När betänkandet blef känt, väckte denna kläm stort uppseende på alla håll, och saken diskuterades ifrigt man och man emellan länge och väl innan betänkandet upptogs till behandling i stånden. Till en början intogos många samskolevännar af oro, emedan de på förhand anade den ogynsamma utgången. Skulle saken gå igenom, ja då vore mycket vunnet, men skulle den falla, fruktade man att regeringen möjligtvis deraf skulle taga stöd för afslag åf allt statsbidrag för samskola under nästa treårsperiod.

Emellertid har vår senat i de senaste dagarne bifallit en begäran om en af samskolorna i hufvudstaden och beviljat ett byggnadslån på goda villkor åt en annan; två åtgärder som väckt glädje och tillfredsställelse hos hvarje vän af reformen.

Såsom man fruktat föll frågan emellertid igenom vid landtdagen, tack vare vårt fyrkammerssystem. Den behandlades först i Borgareståndet och klämmen godkändes der enhälligt. Lika lyckligt gick det i Ridderskapet o. Adeln, der den segrade med 42 röster emot 10 och der den varmt försvarades af flere talare, bland andra af tvenne af vårt lands förnämste läkare, professorerna *Pippingskjöld* o. friherre af *Schulten* samt universitetets rektor, filosofieprofessorn *Rein*.

Presteståndet kände man för väl för at veta att

förslaget der skulle förkastas, såsom också skedde efter liflig debatt, der den ena af repräsentanterne för universitetet professorn friherre *Palmén* i ett sakrikt andragande modigt förde samskolans talan. Han visste mycket väl, att han skulle förlora, men derpå tänker en man icke, när han vill föra fram en rättvis och god sak.

Nu låg afgörandet i bondeståndets händer, men innan frågan kom upp der, uppstod en ifrig polemik i saken i vårt lands mest spridda tidning, *Husi Suometar*. Motståndet fördes i en mycket afgjord ton, och den sista trumfen slogs ut, den mystiska nemligen att det vore farligt för ungdom af olika kön att sveltas på samma skolbänk.

Att förslaget sedermera förföll i bondeståndet, tror jag likväl icke härflöt från detta argument, utan der af att frågan var för litet förberedd för att gå igenom. Varmt försvar saknade samskolesaken dock ingalunda heller i detta stånd, bland andra försvarades den af folkskalden *Päivärinta*.

Ehuru frågan således i denna form och för denna gång förfallit, måste man anse densamma ställning i princip icke så ogynsam. Dermed menar jag ej, att motståndet skulle vara öfvervunnet, men detta motstånd ligger icke numera så mycket i diskussionen, i den allmänna meningen angående sjelfva tanken. Jag tror, att äfven de män hos oss, hvilka nu mest inverkat emot, äro färdiga att låta reformen hafva sin gång, när de se, att den verkligen kan genomföras. Det finska folket är i det hela taget icke något så konservativt folk. En af våra gamla stormän, sjelf radikal motståndare till samuppfostran, har förundrad frågat, hvarföre just vårt lilla aflägsna land skulle vara med och upptaga nya ideer, när de stora kulturländerna icke vilja veta af dem. Denne man glömde, att hans folk är ett ungt folk, som har den ungas begär att arbeta sig framåt och eger den ungas mod att upptaga nya medel till sin utveckling.

Jag säger arbeta, ty samuppfostringsidén har vunnit seger först då, när den arbetat sig igenom motståndet, igenom svårigheterna. Icke det motstånd, som uttalar sig i diskussionen, om principen, ty som jag redan sade, är detta motstånd icke nu mera hos oss så farligt. Nej, jag menar det motstånd, de svårigheter, som under idéns förverkligande möta oss i form af under föregående bildningsskeden upptagna åskådningar och vanor uti sätt och seder. Dessa svårigheter, de möta oss hvarje dag i skolan, såväl hos oss fullvuxna som hos eleverna. Men vi må blott icke tro, att idén är oriktig eller svag derföre att vi mötas af motigheter på vägen. Om vi uti förverkligandet misslyckas i någon del, skola vi icke fälla modet för det, utan taga uti på nytt och göra arbetet bättre.

Redaktör *Borg* (Sverig) meddelte, at i Sverig saavel som i det övriga Norden var Samundervisningen gennemfört i Almueskolen og ved Universitetet. Desuden fandtes der i Sverig en Del private Skoler med Fællesundervisning. Den almindelige mening var for Sagen; dog var de Forsøg, som i Rigsdagen var gjort for at faa Kvinder ind i højere Lærevisksomheder, ikke lykkedes.

(Fortsættes).